

Aanpak

Stelling van Amsterdam in De Ronde Venen 2016

15 december 2015

De Stelling van Amsterdam is een belangrijk cultuurlandschap in De Ronde Venen. Een deel van deze waterlinie, die tussen 1880 en 1914 is aangelegd rondom Amsterdam, loopt door De Ronde Venen. Om de opmars van aanvallers te stuiten, konden de verdedigers zogeheten inundatiegebieden onder water zetten. Om dat mogelijk te maken is een stelsel van dijken, sluizen en keringen aangelegd. De zwakke plekken binnen de linie, met onvoldoende inundatiegebied, werden beschermd door forten. De gehele Stelling van Amsterdam staat op de lijst van UNESCO werelderfgoed.

In De Ronde Venen omvat de waterlinie Stelling van Amsterdam onder meer dijken, sluizen, een geschutsbatterij en forten. Maar liefst zes forten liggen op strategische punten in het landschap. De Ronde Venen is de gemeente met de meeste forten van de Stelling van Amsterdam. Op de forten wordt cultuurhistorisch, militair erfgoed omringd door belangrijke natuurwaarden.

Visie

In de Structuurvisie is opgenomen dat de Stelling van Amsterdam een herkenbaar, landschappelijk open gebied moet zijn. Initiatieven moeten passen bij de cultuurhistorische waarden van de waterlinie, een duurzame instandhouding waarborgen en bijdragen aan de recreatieve belevingswaarde. Bij nieuwe ontwikkelingen toetst de gemeente of de cultuurhistorische waarden van de verdedigingslijn, accessen,

Fort Waver-Amstel

schootsvelden, zichtlijnen en objecten in stand worden gehouden en of het mogelijk is de beleefbaarheid ervan te versterken.

In het collegeprogramma 2015-2016 is het belang opgenomen van het behoud van cultureel erfgoed en natuurlandschap. Het college wil bijdragen aan het uitdragen van cultuurhistorische waarden, het realiseren van een recreatieve route langs de forten en het vergroten van de toegankelijkheid van het Groene Hart. De gemeente richt zich op het gehele landschap van de Stelling in De Ronde Venen.

Ambities

Onze ambities zijn:

- a. Behoud en versterken van cultuurhistorische waarden van de Stelling van Amsterdam.
- b. Ondernemers faciliteren in het mogelijk maken van ontwikkelingen op en rondom de forten.
- c. Recreatieve verbindingen realiseren tussen de forten en toegankelijkheid / beleefbaarheid van de Stelling van Amsterdam vergroten.

Samen

Het realiseren van de ambities kan de gemeente niet alleen. Eigenaren, ondernemers, gebruikers op de forten zijn daarbij nodig, maar ook de historische clubs, provincies en andere professionals. Tijdens een brainstormsessie op 27 oktober 2015 is met al deze betrokkenen gesproken over de toekomst van de Stelling in De Ronde Venen. Uit de sessie bleek een grote behoefte aan een gezamenlijke aanpak voor het behoud, de herkenbaarheid en zichtbaarheid van de Stelling.

De gemeente organiseert zelf geen activiteiten op de forten maar zorgt voor afstemming en faciliteert hierin eigenaren van forten, ondernemers en hun netwerk. Zij wil het gebied Stelling van Amsterdam nadrukkelijk niet op slot zetten en werkt mee aan ontwikkelingen op en tussen de forten die passen binnen de vastgestelde kaders van ruimtelijke plannen en de Structuurvisie De Ronde Venen 2030. De gemeente begeleidt initiatiefnemers en verleent vergunningen gericht op het mogelijk maken van ontwikkelingen en gebruik van de Stelling van Amsterdam.

Hoe gaan we de ambities realiseren?

Fortennetwerk zorgt voor gezamenlijke ambities

Alle belanghebbenden van de waterlinie in De Ronde Venen vormen samen een netwerk. Dat zijn de eigenaren, (potentiële) ondernemers, actieve stichtingen en verenigingen betrokken bij de Stelling, de provincies, de gemeente en het waterschap. De start voor het netwerk is gemaakt tijdens de brainstormsessie. Via bijeenkomsten en een digitaal netwerk houden de belanghebbenden elkaar op de hoogte van ontwikkelingen in het gebied en op de forten. Informatie en ontwikkelingen worden gedeeld en deelnemers maken gebruik van elkaars kennis.

Aan de slag

Looptijd: Fortennetwerk in werking vóór de zomer van 2016

Trekker: In eerste instantie de gemeente, vervolgens wordt zoveel mogelijk overgedragen aan partners.

Betrokkenen: Eigenaren, ondernemers, stichtingen en verenigingen, Waternet, Stichting Liniebreed Ondernemen, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de provincies Utrecht en Noord-Holland, Steunpunt Archeologie en Monumenten Utrecht.

Saluutbatterij in actie op fort bij Abcoude

Het ruimtelijke kader van de forten verbreden

Een passende ruimtelijke ordening is nodig om ontwikkelingen op de forten en in het gebied van de Stelling van Amsterdam mogelijk te maken. Op dit moment zijn de bestemmingen voor de forten erg beperkt en sluiten ze niet aan op de gemeentelijke Structuurvisie en bij ontwikkelwensen van eigenaren en ondernemers. Processen voor herbestemming duren hierdoor erg lang, terwijl ontwikkeling nodig is voor het behoud van de Stelling.

Eén ontwikkelkader is nodig voor de forten en het omliggende gebied, uitgaand van de specifieke kwaliteiten, mogelijkheden en waarden per fort.

Aan de slag

Looptijd: Eind 2016 is het ruimtelijke ontwikkelkader voor het landschap van de Stelling gereed

Trekker: Gemeente, ondersteund door provincie Utrecht
Betrokkenen: Het kader wordt opgesteld met inbreng van de provincie, ondernemers, eigenaren, gebruikers en bewoners van het gebied.

Stimuleren van activiteiten aan de waterlinie

De waterlinie in De Ronde Venen heeft de potentie als attractief lint waar recreanten kunnen wandelen en fietsen, met voldoende activiteiten en ondernemers die dagelijks klanten en bezoekers ontvangen. De forten dragen hier aan bij door hun verspreide ligging langs de linie. De hoofdweerstandslijn verbindt de forten met elkaar en met de naburige forten. De Stelling in De Ronde Venen wordt zo een interessant recreatiegebied onder meer vanuit Amsterdam. Hoewel de linie en de forten vrijwel onzichtbaar zijn, mogen ze meer ontdekt worden.

De gemeente ondersteunt ondernemers en initiatiefnemers bij het mogelijk maken van hun plannen, waarbij omwonenden en belanghebbenden betrokken worden. Stichting Liniebreed Ondernemen stimuleert de samenwerking tussen de ondernemers en gebruikers op de forten in het Stellinglandschap.

Aan de slag

Looptijd: In 2016 vinden diverse activiteiten plaats op, rond en tussen de forten
Trekker: Gemeente, in samenwerking met Stichting Liniebreed Ondernemen
Betrokkenen: Stichting Liniebreed Ondernemen, ondernemers en stichtingen en verenigingen.